

Kirkonpalvelija ³ 2004

Kirkonpalvelijat r.y. 70 vuotta

Kirkonpalvelijat ry:n 70-vuotishistoriikki on julkaistu

Ruskan aikaan

Kiitos kaikille Kirkonpalvelijoille ketkä olitte yhdistyksemme 70-vuotispäivillä ja -juhlissamme. Päivät onnistuivat hyvin kaiken sen positiivisen palautteen perusteella mitä olemme saaneet. Erityiset kiitokset yhteistyökumppaneille näitten päivien yhteydessä. SVTL, Pohjola-yhtiöt, Sampo, Sacrum, Kotimaa, Kirkkopalvelut, Hämeenlinna-Vanajan seurakuntayhtymälle.

Syksy vaihtaa väriään kesä on kohta takana ja valmistaudumme talven tuloon. Myös yhdistyksessä ja liitossa on valmistauduttu uusin tavoittein sopimusneuvotteluihin. SVTL tukee STTK:n asettamia sopimustavoitteita sekä korostaa erikseen matala- ja naispalkkaerien toteuttamista. Verokevennyksiä vaarantamatta verokehityksestä kirkon piirissä. Määräaikaiset työsuhteet tulee kyseenalaistaa sekä henkilöstön edustajien toimintaedellytysten varmistamiseen tulee päästä, tullaan työssä jaksamista. Yhdistyksenä olemme esittäneet liitolle omat

sopimustavoitteemme, joista muutamia mainitakseni, hinnoittelun tarkistaminen, hälytys- ja varallaolot ja työnjohtotehtävissä olevat.

Suntion ammattitukintotoimikunta on uudistunut elokuun alusta. Puheenjohtajana jatkaa Markku Laitinen, sihteeriksi valittiin uusi toimikunnan jäsen Anitta Anunti, Ylivieskasta, uusi jäsen on myös Katariina Kietäväinen KiSV:stä, Helena Ahonen edustaa Pieksämäen oppilaitosta, Ari Räsänen Enosta ja allekirjoittanut jatkavat. Tutkinnon perusteita ollaan kirjoittamassa uudelleen, työryhmää vetää Helena Ahonen apunaan Sami Lahtiluoma Kirkon koulutuskeskuksesta, Maili Kuivalainen Jyväskylän kristillisestä opistolta sekä allekirjoittanut Kirkon palvelijat ry:stä. Toimikunta tulee käyttämään apunaan eri asian tuntijatahoja.

Kirkossa on hyväksytty uudet suositus sopimukset, jotka ovat tulleet voimaan 1.7.2004. Suositussopimukset suojavaatetuksesta, suositussopimus työpaikkaruokailusta sekä suositussopimus sairaan-

Seppo Pyykkönen
Puheenjohtaja
Kirkonpalvelijat ry

hoidon järjestämisestä seurakunnissa. Nämä on hyväksyttävä kirkkovaltuustossa. Suositus työpaikan päihdeongelmien käsittelystä sekä suositus hyvän kohtelun edistämisestä työpaikalla. Nämä on hyväksyttävä kirkkoneuvostossa. Kyseiset sopimukset ovat kaikkien, kenellä on internet käytössä, luettavissa internetissä.

Koulutusanomusten teko aika on jälleen käsillä. Etsikää itsellenne tarpeellinen koulutustapahtuma. Koulutustarjontaa on nykyään aika hyvin olemassa.

Hyvää syksyn jatkoa kaikille ja ihailkaa syksyn väriiloista.

Seppo Pyykkönen

Tietoa
kirkonpalvelustyöstä.
Kirkonpalvelijoiden
koulutuksesta
ja edunvalvonnasta.

Kirkonpalvelijat ry

Seppo Pyykkönen, puheenjohtaja
GSM 040 526 1871
Kari Hartikainen, sihteeri
Puh./Fax (017) 281 1697
GSM 050 520 7003
www.kirkonpalvelijat.fi

Menneenä kesänä kokoonnuimme
Hämeenlinnaan biettämään opinto- ja
koulutuspäiviä,
osallistujia päiville oli n. 200 henkilöä.

Kiitämme kaikkia päivien luennoitsijoita
sekä juhlatoimikuntaa joka hoiti tehtävänsä
hyvin ja ammattitaidolla.

Kirkonpalvelijat ry:n hallitus
Seppo Pyykkönen Kari Hartikainen

Kannen kuva: Kuopion tuomiokirkko,
Topi Ikalainen.

Kirkonpalvelijat ry:n 70-vuotisjuhlat
Hämeenlinnassa 29.6. A.D. 2004

Arvoisat Kirkonpalvelijat ry:n jäsenet, sisaret ja veljet Kristuksessa!

Sydämelliset terveiset Savon sydäimestä juhlivalle järjestölle ja kaikille juhlakokouksen osanottajille. Samalla onnittelen teitä siitä, että 70-vuotishistoriikinne "Seurakunnan luottomiehistä kirkon moniammattilaisiksi" voidaan julkaista juhlakokouksen yhteydessä. Teoksen nimi kertoo pähkinänkuoressa sen kehityksen, jota ammattikuntanne edustajina olette saaneet kokea viimeisten vuosikymmenien aikana. Mielestäni voitte tuntea tervettä ammattiylpeyttä ajatellessanne laajaa tehtäväkenttääne. Sen puitteissa osoittaudutte useimmiten seura-

kunnan ja kirkon tehoyöntekijöiksi, sillä ystävällinen, sydäimestä lähtevä ja ammattiosaamista huo-kuva asennoitumisenne on ehkä paras "sisäänheittokoneisto" kirkosta vieraantuneenkin ihmisen tavoittamiseksi. Tuosta osaamisesta ja sitoutumisesta kirkon perustehtävään kiitän teitä.

Samalla, kun onnittelen juhlivaa järjestöänne ja kaikkia juhlakokouksen osanottajia, pyydän saada toivottaa teidän ja läheistenne elämään motivaatiota, voimaa ja viisautta jatkaa moniammattilaisuutta vaativalla urallanne. Työteh-

täviin ja elämäänne toivotan ennen kaikkea hyvän Jumalamme siunausta psalminkirjoittajan sanoilla:

"Herra, meidän Jumalamme,
ole lempeä meille,
anna töillemme menestys,
siunaa kättemme työt."
(Ps. 90: 17)

Teitä kaikkia lämmöllä ajatellen
ja siunaten

Piispa Wille Riekkinen

Opinto- ja koulutuspäivien osallistujia Hämeenlinnan kirkossa 30.6.2004.

Kirkonpalvelija kirkon työn kokonaisuudessa

Mikä mies Suntio eli Suntia on?

Näin kysyi päätoimittaja, professori Yrjö Koskinen Kirjallisessa Kuukauslehdessään 136 vuotta sitten, kesäkuussa 1868. Tätä samaa pohdin tässä Kirkonpalvelijoiden opinto- ja koulutuspäivien juhlaesitelmässä. Mikä mies suntio on? Nykytilanteeseen sovitettuna tuo kysymys kuuluisi paremmin: Millainen on kirkonpalvelija kirkon työn kokonaisuudessa?

Piispa Eino Sormusella on ollut sangen suuri merkitys kirkkomme kirkonpalvelustyön kehittämisessä, on sitten kyse vaikkapa koulutuksesta tai tänään juhlihan yhdistyksen Kirkonpalvelijat ry:n perustamisvaiheista. Hän toimitti 50 vuotta sitten Kuopiossa pidetyn kirkonpalvelijoiden kurssin luentojen pohjalta käsikirjan Jumalan huoneen vartijana. Tässä kirjassa Sormunen esittelee kirkonpalvelijan Vanhan testamentin leviittojen eli leeviläisten seuraajana.

Leeviläisten virkatoimiin kuului lähinnä viisi tehtävää. Niillä on ollut varsin merkittävä vaikutus kirkonpalvelijan tehtäviin kaikkina aikoina, osittain nykyaikaan saakka. Kirkonpalvelustyöllä on raamatulliset juuret.

Ensinnä leeviläisten tehtäviin kuului toimia temppelin ovenvartijana (1 Aik. 9:24). Tehtävä sisälsi ovien avaamisen ja sulkemisen, siisteyden ja järjestyksen ylläpitämisen sekä esipihojen puhdistamisen. Toiseksi leeviläisten tehtävänä oli huolehtia temppelin taloudenhoidosta (1 Aik. 9:26). Veroina ja lahjo-

na temppeliin kertyi kalleuksia ja tuhansiin nousevan henkilöstön elatus ja temppelin talouden ylläpitäminen oli vaativa tehtävä. Kolmanneksi leeviläiset toimivat alttariapulaisina (1 Aik. 9:28). Esimerkiksi 4 Moos. 4. luvussa kuvataan yksityiskohtaisesti, miten paljon tehtävää taukoamaton uhripalvelus asetti leeviläisille. Seitsemääräisen kynttilän hoitaminen oli heidän tärkeimpiä toimiaan. Neljänneksi leeviläisten tehtävänä oli toimia veisaajina (1 Aik. 9:33). Vanhan testamentin virsikirja, Psalmit, välittävät monipuolisen kuvan temppeliveisuun runsaudesta. Viidenneksi leeviläisten tehtävänä oli opettaa kansalle lakia (Neh. 8:7) sekä tehtäviin kuului hoitaa oikeudenkäyttöä (1 Aik. 26:29).

Suntion viran kehitys

Kirkonpalvelijan tehtävät siis ajan myötä muuttuivat, vaikka tietyt perustehtävät ovat säilyneet. omassa traditiossamme ja suntion viran kehityksessä. Kansatieteilijät ja kielentutkijat katsovat suntion nimen johtuneen slaavilaisten kielten oikeudenjakajaa ja tuomaria merkitsevistä sanasta. Muinaissuomalaiset tarkoittivat suntiolla tuomarin tehtäviä hoitavaa miestä, joka nautti muiden luottamusta ja jolla oli taito erottaa oikea väärästä. Hän oli kansan keskuudestaan valitsema pitäjäntuomari, jota tarvittiin selvittämään riita-asioita. Kun maa 1400-luvulla jaettiin oikeudenhoitoa varten kihlakuntiin (häradeihin), nimettiin niitä varten tuomarit (domare) kansaa kuulematta. Näin talonpoikien valitsevat suntiot menettivät vähitellen tehtävänsä.

Nimitys jäi kuitenkin käyttöön ja siirtyi kirkollisen luottamusmiehen nimeksi. Seurakunnalla oli tavallisesti kaksi luottamusmiestä (kyrkiovärjande, kirkonpalvelija tai kyrkiovärd, kirkonisäntä). Suntio oli toinen heistä ja toimi kirkonvartijana ja kirkon omaisuuden hoitajana. Suntio oli siis seurakunnassakin alkuun korkea luottamushenkilö, kirkonisäntä.

Luottamusmies-suntiosta oli siis aikojen saatossa tullut kirkonvartija-suntio. Tehtävä ei ollut aina kiitollinen, sillä siihen liittyi kirkkokurin ylläpitämisvelvollisuuksia. Entisten yleisluottamusta nauttivien talollisten asemesta valittiinkin suntioksi usein entisiä sotilaita tai muita köyhiä ja karskeja järjestyksen ylläpitoon luontuvia miehiä. He eivät enää olleet seurakunnan luottamusmiehiä, vaan toimihenkilöitä, joille palkkakin saatettiin ottaa ”jalkapuusta päästämisrahoista”, kuten Maskussa sovittiin 1669. Muuten suntion palkkaus muodostui yleensä viljakapasta taloa kohden. Luottamusta osoitti se, että tämän palkan lisäksi suntio sai toisinaan vapaaehtoisia lahjoja viljapalkan lisäksi. To-

sin paikkakunnittain tilanne vaihteli, esimerkiksi Nivalassa vielä 1900-luvun alkupuolella suntio kantoi joulukirkossa toisen haavin itselleen. Tulos oli joskus niin runsas, että suntion piti välillä käydä sakastissa tyhjentämässä kukkaro. Mutta useimmiten kyse oli perin arkisesta työstä.

Suntion tuli pitää silmällä niitä, jotka jumalanpalveluksen aikana nukkuivat, juorusivat, menivät ulos kirkosta, seisoskelivat ulkona ja juopottelivat. Hänen velvollisuuksiinsa kuului panna rikolliset jalkapuhun. Halikosta tiedetään, että hänen tehtäviinsä kuului tuoda piiskat eli raipat kirkon ovelle. Tehtävistä johtuen suntiota helposti halveksittiin. Muun muassa Houtskarín piispantarkastuksessa 1709 varoitettiin seurakuntalaisia pilkkaamasta väkäreitä. Pilkkatieto suntion pätevyysvaatimuksista kiersi suusta suuhun: hänen oli osattava potkaista koiraa yhtäkaa molemmin jaloin. Koirien kirkosta karkottaminen kuului kirkon velvollisuuksiin.

Kirkonpalvelijan merkitystä kirkon työn kokonaisuudessa vahvistaa tieto siitä, että usein suntion virka periytyi kauan samassa suvussa. Historiasta tunnetaan tietyn suvun hoitaneen saman seurakunnan kirkonpalvelijan virkaa jopa lähes parinsadan vuoden ajan. Usein voi todeta kirkonpalvelijoiden olleen myös syvästi kirkon uskon sisäistäneitä ja siihen sitoutuneita työntekijöitä. Nimensä mukaan he ovat olleet kirkon palvelijoita ja hoitaneet omalla tavallaan myös kirkon hengellistä tehtävää, olkoonkin, että anttolalainen sananlasku sanoo, että "suntion rengin kaima on viimeinen mies hengellistä säätyä".

Suntion historia kertoo vaiheista luottamusmiehestä seurakunnan työntekijäksi. Tämä kaikki puhuu siitä, että kirkonpalvelijalla on ollut

oma korvaamaton paikkansa kirkon työn kokonaisuudessa.

Kirkonpalvelijan merkitys nykypäivän kirkon työn kokonaisuudessa? Nykyisin noin 22 000 kirkon työntekijästä yli 8 000 toimii hautausmaalla, kiinteistö- ja kirkonpalvelustyössä. Vuosityövoimaksi muutettuna näissä tehtävissä toimii kolmannes kirkon työvoimasta. Myös ammatikunnan sukupuolijakauma on muuttunut radikaalisti. Alussa mainitsemani Yrjö Koskisen kysymys "mikä mies suntio on" ei ole enää relevantti, sillä kirkonpalvelijoista kaksi kolmasosaa on naisia.

Kirkonpalvelijan työ seurakuntatyön kokonaisuudessa on moniulotteinen ja tiettyssä mielessä jännitteinen. Hänen roolinsa työyhteisössä on poikkeuksellinen. Hänen työnsä sisältää yhtä hyvin kouriintuntuvaa ja joskus voimia vaativaa käytännön työtä kuin työskentelyä kenties vieraammalta tuntuvassa sanojen ja kokemusten maailmassa. Yhtäältä on siis kirkon hengellinen, sanoilla vaikeasti kuvattava ulottuvuus. Toisaalta on maallinen, hyvin käytännöllinen ja suorastaan arkinen työn ulottuvuus. Oman jännitteen luovat tavalliset arjen rutiinit ja työn ainutkertaisuus seurakuntalaisten näkökulmasta. Kirkonpalvelijan työtehtäville on ominaista yhtäältä yksinäisyydessä tapahtuva työskentely sekä toisaalta yhteistyö eri sektoreilla toimivien työtovereiden kanssa. Jo tämä välähdys paljastaa, miten monipuolista ammattipätevyyttä kirkonpalvelija tarvitsee. Kiinteistöjen, tilojen, hautausmaan hoito, ruokapalvelujen järjestäminen vaativat ammattitaitoa. Samalla hänen työnsä vaatii palvelualan ammattiosaamista ja jopa aivan erityistä lähimmäisyyttä. Hänen tulisi olla perillä myös kirkon uskon sanomasta.

Erityisesti haluan korostaa kirkonpalvelustyön merkitystä seurakun-

talaisten kohtaamisessa. Tästä on paljon puhuttu, mutta koskaan sitä ei liikaa pidetä esillä. Mielenkiintoisella tavalla juuri tämä näkökohta kirkonpalvelijan työssä nostetaan esille jokaisessa kolmessa kirkonpalvelijan opaskirjassa.

Lauri Halla kirjoitti viisikymmentä vuotta sitten ilmestyneessä kirjassa Jumalan -huoneen vartijana: "Monet tulevat ... etsimään sielulensa rauhaa, ehkä äsken koetun vastoinkäymisen ja suuren surun vallassa herkillä mielellä, odottavina ja vastaanottavina. Silloin huomataan pienimmätkin häiritsevät tekijät. Siksi on kirkonpalvelijan oltava aralla, pyhällä mielellä. Hän toimittaa arvokasta, pyhää temppelelpalvelusta Jumalan ja hänen seurakuntansa edessä."

Seuraavassa, kaksi vuosikymmentä sitten ilmestyneessä Kirkonpalvelijan opaskirjassa asiasta kirjoittivat sekä Reijo Mattila että Kai Vahtola. Mattilan mukaan "kirkonpalvelija on seurakunnassa tärkeällä paikalla, eräänlaisessa etuvartiassa. Monesti juuri hänet kohdetaan ensimmäisenä, ratkaisevalla hetkellä, surun kohdattua tai silloin kun tahdotaan hiljentyä läheisen ihmisen muiston äärellä hautausmaan hiljaisuudessa. Meistä kirkon työntekijöistä, meidän käyttäytymisestäämme ihmiset saavat kuvan seurakunnasta. Myönteiset kokemukset rohkaisevat arkoja, epävarmoja ja etsiviä. Kielteiset kokemukset vieraannuttavat ja estävät itse evankeliumin etenemisen."

Vahtola puolestaan kirjoittaa: "Kirkonpalvelijan keskeisimpiä tehtäviä on jumalanpalvelukseen ja kirkon muihin tilaisuuksiin tulevien seurakuntalaisten kohtaaminen. Näissä tilanteissa kirkonpalvelija voi luontevalla tavalla osoittautua seurakuntalaisten todelliseksi palvelijaksi. Ystävällisyys, auttamishalu ja kohteliaisuus sekä tasavertaisuus kaik-

kia kirkkoon tulijoita kohtaan ovat kirkonpalvelijan luovuttamattomia avuja. Käyttäytymisellään kirkonpalvelija voi madaltaa kirkon kynnystä, mutta myös pahimmassa tapauksessa sulkea oven tulijalta.”

Uusimmassa, muutama vuosi sitten ilmestyneessä Suntion käsikirjassa sekä Juha Muilu että Tapio Saari nostavat esille seurakuntalaisten kohtaamisen merkityksen. Muilun kirjoittamassa luvussa on kokonainen alaluku otsikolla ”Suntio elämän huippuhetkien ja surevien kohtaajana”. Hän kirjoittaa: ”Harvassa ammatissa on samanlaista mahdollisuutta kohdata ihminen elämän erilaisissa solmukohdissa kuin suntion ammatissa. On juhlaa, noita elämän ehdottomia huippuja ja toisaalta raskasta, rakkaan kuoleman tuottamaa surua. Ihmisten erilaiset tilanteet tulevat suntion työssä usein ajallisesti peräjälkeen. On kyettävä irtautumaan edellisestä tai olemaan ahdistumatta vähän myöhemmin tulevasta työtehtävästä.”

Kirkonpalvelijalla tärkeä tehtävä

Menneisyydessä kirkonpalvelijalla oli korvaamaton merkitys kirkon työssä. Myös nykypäivän kirkon työn kokonaisuudessa kirkonpalvelijoilla on näkyvä asema ja tehtävä. Se tulee esille jo yksin työntekijöiden suuressa lukumäärässä. Kirkon palvelustyö on työtä, jota ei usein huomata, kun kaikki sujuu, mutta jonka puutos huomataan heti, jos työ jää tekemättä. Varsinaisten virkaan tai toimeen kuuluvien arkisten tehtävien lisäksi se on myös seurakuntalaisten kohtaamista ja palvelemista. Siksi on aiheellista sanoa ääneen, että kirkonpalvelijoiden työ on tärkeää kokonaisuuden kannalta. Suntion poikana ja pitkään seurakuntapappina toimineena sanon sen mielelläni.

Kirkonpalvelija tulevaisuuden kirkossa

Mutta entä tulevaisuudessa, mikä on kirkonpalvelijan merkitys tulevaisuuden kirkon työn kokonaisuudessa?

Kirkollamme on edessään monia haasteita, jotka liittyvät yhtäältä kirkon toimintaympäristön muutoksiin ja toisaalta kirkon sisäiseen kehitykseen. Luonnollisesti nämä kytkeytyvät läheisesti yhteen. Voin tässä yhteydessä vain hyvin lyhyesti viitata niihin. Kyse on siitä, säilyvätkö kirkkomme toimintaedellytykset. Keskeisin on kysymys jäsenyydestä ja kirkon sisäisestä identiteetistä. Haluavatko suomalaiset edelleen olla kirkkomme jäseniä? Säilyykö kirkkomme kansankirkkona? Entä miten käy kirkon talouden? Onko meillä taloudellisia edellytyksiä säilyttää toimintamme nykyisessä laajuudessaan, varsinkin kun ottaa huomioon viime vuosien ennätysellisen muuttoliikkeen seurauksiin, jäsenkehityksen ja viimeaikojen veroratkaisut? Ketkä tekevät töitä kirkossa, kun lähivuosina on edessä suurten ikäluokkien eläkkeelle siirtyminen? Mistä saadaan ammattitaitoista, koulutettua ja kirkkoon sitoutunutta työvoimaa? Nämä kysymykset ovat olleet kirkkomme tulevaisuutta pohtivan asiakirjan Läsnaolon kirkko taustalla. Nämä kysymykset tulevat keskusteluun myös tulevana syksynä, kun kirkkohallitus jättää uusimman kirkon nelivuotiskertomuksen kirkolliskokoukselle. Kun pohdimme kirkonpalvelijaa kirkon työn kokonaisuudessa tulevaisuudessa, nämä suuret taustakysymykset on pidettävä mielessä.

Ensinnäkin tulevaisuudessa on syytä varautua muutoksiin kirkon työssä ja sen kokonaisuudessa, mukaan lukien henkilöstörakenne ja tehtäväkuvat. Muutokset kos-

kevat myös kirkonpalvelijoita. Sen sijaan on varmaa, että kirkonpalvelijan perinteiset tehtävät on hoidettava niin kauan kuin kirkkokin hoitaa perustehtävänsä. Kirkon ovet on aukaistava, alttarikynttilät sytytettävä, haudat kaivettava, toimittilat siivottava. Aika näyttää, mihin suuntaan kehitys nyt kulkee ja mitä vaikutuksia sillä on kirkonpalvelijoiden tehtäviin ja ammattikuntaan.

Toiseksi on muistettava, että kirkkomme tulevaisuus on Jumalan käsissä. Kuitenkin me itse myös luomme koko ajan tulevaisuuttamme. Meillä kirkon työntekijöillä on oma vastuumme siitä, mihin suuntaan kirkko kehittyy ja millainen se on. Siksi kutsumuksemme, virkamme ja työemme hyvin hoitamalla olemme samalla vaikuttamassa omaan tulevaisuuteemme. Tällaisella asenteella työtä tehden kirkonpalvelija on nimensä mukainen.

Tähän näkökulmaan tahdon päätää. Kirkonpalvelijan merkitys kirkon työn kokonaisuudessa nousee pohjimmiltaan siitä, että hän on nimensä mukaisesti kirkon palvelija. Osuvalla ja samalla kauniilla tavalla tämän kaiken ilmaisi Kirkonpalvelijat ry:n sihteeri Juho Remonen Kirkonpalvelija-lehdessä 50 vuotta sitten. Hän kirjoittaa lehden tarkoituksesta, mutta sama sopii erinomaisesti koko kirkonpalveluskunnan työhön: ”Kirkonpalvelija-lehti on syntynyt palvelemaan meitä, eikä vain meitä, vaan kirkkomme yhteistä asiaa. Kunpa se saisi viedä meitä lähemmä Jumalaa. Lähemmä esimiehiämme ja lähemmä toinen toisiamme, sekä varsinkin lähemmä niitä tehtäviä, joissa kukin palvelemme kirkkoamme. ... Kaikki tapahtukoon rakkaudessa sekä toivoen kirkkomme parasta.”

Seppo Häkkinen
Kirkkoneuvos

Työhyvinvoinnin kehittämistarpeet seurakunnissa

Yhteenvedo Itä-Suomen työsuojelupiirin toimittamista työsuojelutarkastuksista vuosina 2001 - 2004

Kaikilla seurakuntien tarkastuksilla käsiteltiin seuraavat asiat:

1. työsuojelun yhteistoiminnan järjestäminen (työsuojelupäällikkö, työsuojeluvaltuutettu, työsuojelutoimikunnan työskentely, työsuojelukoulutukset jne.)
2. työterveyshuollon järjestäminen ja toimivuus
3. haitta- ja vaaratekijöiden selvittäminen ja arviointi
4. haitallisen työssä kuormittumisen ehkäiseminen
5. häirinnän ja epäasiallisen kohtelun ehkäiseminen
6. asiakasväkivaltatilanteiden hallinta
7. näyttöpääte-ergonomia
8. muut esille tulevat asiat (toimitilat, työyhteisöön liittyvät ongelmat jne.)
9. työaika-asiat (vuosina 2003-2004)

Työsuojeluosaaminen

Seurakuntien työsuojelupäälliköt ja -valtuutetut ovat harvoin osallistuneet työsuojelukoulutuksiin tai päivittäneet työsuojelutietämystään. Lisäksi lähes jokaisessa seurakunnassa työsuojeluhenkilöt, erityisesti työsuojelupäälliköt, ovat valittaneet työkiireitä; työsuojeluasioiden hoitamiseen ei jää riittävästi aikaa. Työsuojeluosaamisen puutteet sekä työsuojeluhenkilöstöllä että erityisesti työnantajan edustajilla (kirkkoherroilla ja luottamushenkilöillä) vaikuttavat siihen, että työpaikan työsuojelutyön merkitystä ei ymmärretä eikä sitä osata organisoida.

Työsuojelupäällikön ja työsuojeluvaltuutetun tulee olla riittävästi perehtyneitä työsuojelun yhteistoiminnan järjestämiseen. Heille tulee järjestää riittävät toimintaedellytykset (aika ja koulutus) tehtävien hoitamista varten.

Häirinnän ja muun epäasiallisen kohtelun ehkäiseminen

Kirkon työolobarometrin vastaus-teen mukaan seurakunnissa esiintyy työpaikkakiusaamista paljon tai melko paljon. Ristiriitoja on sekä esimiesten ja alaisten että työntekijöiden välillä. Seurakunnissa esiintyvä häirintä ja muu epäasiallinen kohtelu on tullut esille viranomaisaloitteisilla tarkastuksilla, mutta ennen kaikkea asiakasaloitteisten yhteydenottojen kautta. Työntekijät ovat ottaneet yhteyttä työsuojelupiiriin kokemansa häirinnän tai muun epäasiallisen kohtelun vuoksi ja pyytäneet neuvoja asian hoitamiseksi. Seurakunnista ei ole tullut yhtään yhteydenottoa, joissa yhteydenottaja olisi antanut valtuudet nimellään ottaa asia esille tarkastuksella. Yhteydenotoissa esille tulleita asioita on käsitelty tarkastuksilla yleisesti.

Seurakunnissa tulee käsitellä en- tistä avoimemmin ristiriitatilanteita ja laatia yhdessä pelisäännöt / toimintamalli, miten ongelmatilanteissa toimitaan. Työnantajan edustajien velvollisuus on puuttua epäasialliseen kohteluun ja huolehtia sii-

tä, ettei kenenkään terveys vaaran- nut epäasiallisen kohtelun vuoksi. Ongelmat tulee käsitellä välittömästi ja kuulla kaikkia osapuolia. Tilanteen ratkaisusta on sovittava ja sovittujen asioiden toteutumista on seurattava. Tarkastuksilla tehtyjen havaintojen perusteella tapaukset, joissa esimies häiritsee tai muuten koh- telee työntekijöitä epäasiallisesti, ovat erittäin kuormittavia työnteki- jöiden kannalta ja em. tapauksissa on usein erittäin vaikeaa saada toi- mintatapoja muutettua.

Työnantajan on työaikalain ja Kir- kon työ- ja virkaehtosopimuksen mukaan huolehdittava, että työpai- kalla tehdään työvuoroluettelo ja pidetään työaikakirjanpitoa. Kirkol- lisia työnantajia ja seurakuntien työ- aikalainsäädännön alaisina työsken- televiä työntekijöitä koskevat samat säännökset kuin muitakin työnan- taja ja työntekijöitä.

Jälkivalvontatarkas- tukset seurakunnissa

Vuoden 2004 syksyllä alkavat jäl- kivalvontatarkastukset. Kaikkiin seu- rakuntiin toimitetaan jälkivalvonta- tarkastus viimeistään vuosien 2006 –2007 aikana. Tarkastusten lisäksi työsuojelupiiriin tulee seurakunnis- ta myös asiakirjoja, joita työnanta- jalta on vaadittu tarkastuksen yhtey- dessä (esim. selvitys haitta- ja vaa- ratekijöiden arvioinnista, työterveys- huollon tekemän työpaikkaselvityk- sen raportti, menettelytapaohjeet asiakasväkivallan hallitsemiseksi).

Päivi Hyvärinen

70-vuotisjuhlassa syntyneitä ajatuksia

Kaksikymmentä vuotta sitten, uutena Kirkonpalvelijat r.y:n sihteerinä, olin järjestämässä yhdessä Suntio Heikki Väätäisen ja hänen virkaveljiensä ja -sisarten kanssa yhdistyksen 50-vuotisjuhlaa Kuopiossa. Puolivuosisadan veteraaneista olivat silloin läsnä mm. sihteerinä toimineet Ilmari Lautanen, Sulo Laine ja Toivo Hätönen. Puheenjohtajista läsnä olivat Martti Koistinen ja pitkään puheenjohtajana toiminut Toivo Ristevirta. Kunniajäsenenä oli läsnä Vilho Valento.

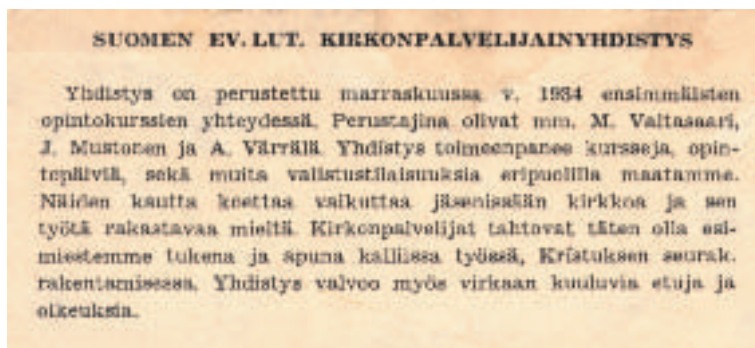
Kun yhdistyksemme nyt vietti 70-vuotisjuhlansa Hämeenlinnassa, entisistä puheenjohtajista olivat läsnä Martti Koistinen, Aarne Suominen ja sihteeireistä allekirjoittanut. Yhdistyksemme nykyinen puheenjohtaja Seppo Pyykkönen ja sihteerit Kari Hartikainen, sekä Hämeenlinnan kirkonpalvelijat

Osmo Nissin johdolla edesauttoivat juhlan onnistumisessa.

Menneiden vuosien aikana on puheenjohtajina toiminut 8 kirkonpalvelijaa: J.K. Palmisto, E.J. Wikström, Y. Ahola, Kalle Palminen, Kalervo Tourunen, Martti Koistinen, Toivo Ristevirta ja Aarne Suominen.

Sihteereinä on toiminut kuusi kirkonpalvelijaa: Armas Väärälä, Juho Remonen, Sulo Laine, Ilmari Lautanen, Toivo Hätönen ja Torsti Sannamo. Kirkonpalvelija-lehden päätoimittajina ovat olleet: Martti Koistinen, Pekka Lampinen, Toivo Hätönen ja Kauko Silventoinen.

Kaikki edellä mainitut ja nyt puheenjohtajana ja sihteerinä toimineet kirkonpalvelijat ovat, todella tahtoneet olla kirkonpalvelijoita. Toisaalta maamme itsenäisyyden jälkeen kirkkommekin on joutunut ”kompuroimaan” ulos uuteen ai-

kakauteen, joka muuttui vähitellen kirkkolaitokseksi. Kirkkolaki ja säädökset uusiutuivat ja entiset tehtävät oli jaettava uudella tavalla. Perintönä kulkenut suntion tehtävien hoito jäi hiljaiseksi, joitakin perintöjä jääneiden tehtävien hoitajaksi.

Koulun käyneitä kirkon eri tehtäviä hoitavia työntekijöitä tuli moniin virkoihin. Toisaalta edelleen kirkonpalvelijoiksi otettiin kristillinen näkökannan omaavia henkilöitä, tavaltaan ilman koulutusta. Allekirjoittanut sai koulutuksen seurakuntatoimeensa Oulunkylän seurakunnan silloiselta kirkkoherralta Toivo Viitasarelta. Seurakuntakodin jumalanpalvelusten jälkeen hän piti tunnin kestävän työkertauksen, vahtimestarin ja poikatyö-ohjaajan tehtävistä seurakunnassa.

Vuosien jälkeen Kirkonpalvelijat r.y:n sihteeriksi valittuna, se sattui ajankohtaan, jolloin ”taitettiin peistä” Kirkonpalvelijayhdistyksen paikasta ammattiyhdistystoiminnassa. KVL tarjosi menestyviä työehtosopimuksia heidän kauttaan. SVTL syvää yhteistyömahdollisuutta kirkon eri työntekijäryhmien yhdistysten kanssa. Olin ollut teollisuuden palveluksessa työnjohtajana, ennen seurakuntaan tuloa. Nähty työntekijöiden ja työnantajan ”metkut” sopimustoiminnassa. Tulen to-

teamukseen, että oikeastaan me itse kukin olemme sekä työnantajia, että työntekijöitä, sillä esim. kirkon jäsenmaksun myötä me voimme joko toteuttaa työtämme tai emme.

Kun sitten sihteerinä jouduin matkustamaan kirkonpalvelijain kokouksiin eri puolille maamme, niin silloin myös alueelliset kirkonpalvelijayhdistyksen alaosastot alkoivat nostaa ”purjeitaan” taivaallisia ja maanpäällisiä tuulia tähystellen. Totesin, että aika turvattomia me kouluttamattomat olisimme, jos ei edes pyritä yhteistyössä SVTL:n kanssa purjehtimaan samassa vuotavassakin ruuhessa. Tosin melkoisen aika vierähti ennen kuin edes puheenjohtajan pallilla istui SVTL:ssä kirkonpalvelija.

Sanontoja ”en uskonut, että sinäkin Torsti olet järjestökiihoittaja”, näitäkin käsitteitä sain kuulla. Itse en tosin sitä ymmärtänyt. Olin vuosien aikana seurakuntatyössä työskennellessä nähnyt, kuinka syvällä patriarkaatti elämän käsityksessä edelleen vallitsee seurakunnankin työntekijöissä. Ihmiskeskeistä ajattelua kahlitsevat ne kirkolliset perimät, jotka vuosisatojen saatossa ovat juurtuneet syväälle ihmismieliin ylemmyydestä sekä alemmuudesta.

Minulta kerran rippikoululaiset kysyivät, mikä oli suurin elämys kokemus työssäni. Kerroin heille luodantekijästä, joka kauppasi monena keväänä tekemiään luutia. Hänessä kohtasimme todellisen Jumalan ihmeen. Ei hän parjannut niitäkään isäntiä, jotka olivat evänneet häneltä luvan ottaa metsästään koivun oksia. Kertoi vain, että luodessaan katseensa heihin, he aivan kuin pakenivat hänen katsetaan. Oli kysynyt itseltään, miksi paljostaan ei voi antaa. Sulkeehan silloin itsestään alueita, jotka jäävät mahdollisesti esteeksi, kun joskus kuitenkin joutuu tekemään tiliä itselleen elämästään.

Kun näki nuoria hengellisen työn tekijöitä kaikkine vaatimuksineen työnsä mielensä mukaiseksi mah-

dollistamiseksi, pöytäjärjestelyitäkin myöden, joutui luomaan katseensa heihin ja ajattelemaan, miksi he eivät itse luo mieleistään asetelmaa. Tai kun uusi pastori tuli askarteluhuoneeseen ja kysyi missä täällä ovat virsikirjat. Saneli samassa, että te ette mitään askartelutilaisuutta aloita tai lopeta ilman virttä. Minun virteni oli joka ainoan pojan vastaanottaminen tervehdyksellä ja hyvän yön toivotuksin lähettää heidät kotiinsa. Se lähensi heitä minuun ja minua heihin. Heistä välitettiin ihmisinä. Sain Sulo Karpiolta "evääksi" hänen kerhotyönsä päätöspäivän. Hän kävi läpi kerholaisen lähdettyä sormi heidän kohdallaan huulillaan rukous, että Totuus tulisi näille kerholaisille heidän elämänsä asenteeksi. Jotain on osoit-

tanut mielestäni se, että kuudesta nuorukaisesta, joiden kanssa tein pyörävaelluksen Lappiin v. 1952. He kaikki ovat perheineen ystäviämme ja tapailemme sopivina merkkipäivinä.

Me emme ole pelkästään seurakuntien työntekijöitä. Olemme osana perheemme, sukumme, tuttaviemme, ystäviemme ja naapuriemme läheisiä. Olemmeko tietoisia lähetettä heillekin sille totuudelle, joita meidän tulisi olla, niin kuin vanha luodantekijä oli. Hän, joka ei osannut edes nimeään kirjoittaa. Teki maksukuittiin vain X:än. Mutta jätti sanattoman sanoman Totuudesta, jota hän kantoi itsessään.

Torsti Sannamo

Tappelu sakastissa !

Arvon tirehtöörimme, Sulo Efraim Putiaisen kokemuspieriin kuuluu toki pitkän virkauran varrelta monia dramaattisiakin kokemuksia. Milloin on sulhoa kannettu virkistymään, tai morsianta virvoitettu. On saatto kääntynyt takaisin, kun hauta onkin ollut väärässä paikassa jne. Temppelein sisällä kiistoja on toki ollut, mutta ne on painettu "pyhään samettiin", kuten yleensä seurakunnassa. Näre ja kauna on puettu toisiin vaatteisiin ja sädekehää on väliin molemmin käsin jouduttu kannattelemaan.

Putiainen on pannut merkille, että mitä tulisempi julistaja on, sitä kapeampi on sektori. Eikä mikään ole läheltä katsoen hietävämpää, kuin Pyhä Olemassaolemisen Tunto.

Niinpä niin. Kesätapahtuma oli kerännyt väkeä ja myös julistajia.

Sakastissa hiljennettiin ja aloitettiin mekkojen pukeminen. Sanoipa silloin kauempaa tullut saarnamies käyvänsä katsomassa, kelpaavatko kaikki Herran pöytään. Ilmoitti hän pian nähneensä penkissä muuttaman opillisesti kelvottoman. Muuten niin rauhallisella kirkkoherralla syttyi silloin katseessa pyhä tuli ja hän ilmoitti, että hänen temppelissään kaikki ovat kelvollisia! Seurasi tulista sanailua. Suntio pakeni vaatekaappiin ja Putiainen maastoutui oven taakse. Hän halusi katsoa erän loppuun. Tekstinlukijaksi ilmoittautunut opettaja Koikkalainen ilmoitti luopuvansa tehtävästään ja luikahti suoraan ulko-ovesta hautuumaan rauhaan.

Aikaa 10 minuuttia ja sakastissa täysi kaaos. Putiainen teki oven takana päätöksen liittyä ensimmäisenä eläkepäivänään Ortodoksiseen

kirkkoon, jossa ei ole lahkoilua. Sitten hän toivoi, ettei pappi antaisi periksi. Siinä sanailtiin syntisyyden eri asteista ja kelvollisuuden kaa-voista. Sitten kirkkoherra tyrkkäsi oikeaoppisen pihalle, oikoi mekkoon ja sanoi Putiaiselle: Eiköhän aljettais! Helpottunut Putiainen kappusi parvelleen, suntio tuli kaapista ulos ja pian kaikui alkuvirsi: Oi tieto ihmeteltävä.

Snap

Kirkonpalvelijan työn omaleimaisuus

Kun Herramme antoi tehtävän meille jokaiselle. Hän suoritti työn- jaon harkintansa mukaan antaen erilaisia lahjoja ja taitoja. Meille kirkonpalvelijoille noita taitoja siunattiinkin oikein runsaskätisesti pystyäksemme selviytymään toimenkuvamme koko tehtäväkirjosta.

Minun tehtäväkseni on annettu seurakuntamestarin virka pienessä seurakunnassa. Olen näin omalta osaltani mahdollistamassa seurakunnan perustehtävää Jumalansaannan saarnaa ja sakramenttien oikeaa jakamista. Työni on hyvin kaksijakoista, toisaalla on hengellinen sanoilla vaikeasti kuvattava ulottuvuus ja toisaalla maallinen hyvin käytännöllinen alue. Samanaikaisesti on selvittävä kiinteistöjen ja tilojen hoidosta, sekä oltava palvelualan ammattilainen, empaattinen ja perillä myös seurakunnan uskonanomasta.

Työssäni kohtaan ihmisiä elämän eri käännepisteissä, on elämän ehdottomia huippuja ja raskasta surua. Nämä tulevat usein vielä peräjälkeen. On osattava irrottautua edellisestä ja suuntauduttava uuteen. Vain kerran meidät kastetaan ja meihin painetaan merkki, joka osoittaa kenelle me kuulumme. Vain kerran kuolemme ja meidät saatetaan haudata. Seurakuntalaiselle nämä ovat ainutkertaisia tapahtumia vaikka minä viranhaltijana olenkin viikottain mukana kastetilaisuuksissa, vihkimisissä, hautaamisissa.

Kellojen kumu, kaunis musiikki ja koskettava saarna ovat tavalliselle seurakuntalaiselle jumalanpalvelusten ja kirkollisten toimitusten suuria elämyksiä. Harva vain tulee ajatelleeksi, että kaunis ja mieleenpainuva kirkkotunnelma edellyttävät

virrennumeroitten, kukkien, asujen, kirkkotekstiilien, kynttilöiden, virsikirjojen, ehtoolliskalustojen, äänentoiston jne kokonaisuutta. Eli todellista arjen työkalupakkia ja monimuotoista osaamista, johon vaaditaan muitakin avuja kun se, montaako kynttilää saa yhdellä tikulla syttymään.

Kun tilaisuus on ohi ja kirkkovieraat poistuneet on huolehdittava kolehdista, ehtoollisvälineiden tiskauksesta, kirkkosalin siistimisestä ym. tehtävistä jotka hyvin hoidettuna eivät näy missään, vain se näkyy jos jättää tekemättä.

Olen myös se viranhaltija, joka päiväystän erilaisissa tilaisuuksissa valvoen sisään tulijoita, autan portaissa ja vaatenaulakolla, ohjaan vieraat paikoilleen. Väen taas poistuesssa autan jokaista löytämään vaatteensa ja pukemaan ne päälleen. Olen tervetulotoivotuksineni se käyntikortti, josta saapujat saavat ensituntuman seurakuntaan. Minun hymyni tai kiukkuni jää myös lähtijän mieleen. Erittäin tärkeä tehtävä siis. Minuthan seurakuntalainen tai muukin kirkon vaiheilla liikkuva useimmiten kohtaa ja usein vielä tilanteessa johon ei ole ennalta valmistauduttu. Onkin oltava valmis kohtaamaan ihminen joka tulee: jumalanpalvelukseen, johonkin muuhun tilaisuuteen, tulee hiljentymään, tutustumaan kirkkoon tai hautausmaahan, häiriköimään, tekemään vahinkoa jne Työn eräs vähälle huomiolle jäävä puoli onkin erilaisten tilanteiden hallinta ja tarvittaessa puuttuminen.

Tehtäviini kuuluu siunaustilaisuuksissa palvella hautausväkeä, antaa sille tarvittavia neuvoja ja tietoa. Ohjata hautausaatto ja toimi-

tuksen suorittaja haudalle. Valvoa, että haudan avaaminen ja peittäminen suoritetaan huolella. Ottaa vastaan ja säilyttää haudattavaksi tuodut ruumiit. Tuo säilyttäminen ei ainakaan näin kesäaikana ole ihan ongelmaton, johtuen kuolintavasta esim: hukkuminen tai vainajalla olleesta sairaudesta. Jotkut omaiset haluavat myös käydä katsomassa vainajaa säilytyksen aikana. Olen jopa vaihtanut vaatteet vainajalle. Ruumispidon pukeminen kävi helposti, mutta oli oma taitolajinsa saada tiukka diakonissan puku pujoteltua pois jäykistyneistä jäsenistä.

Todellisesta kunnonkohotuksesta käy sitten kellojen soitto, se kun hoidetaan manuaalisesti. Eli joka soitolle noin 70 askelmaa tikkaita ylös. Niinpä kelloja soittaessani saankin olla oikein konkreettisesti urani huipulla ja kirkon ylimmän viranhaltijana.

Hautausten yhteydessä kellonsoittaja on yleensä erikseen, koska kappeli ja hautausmaa sijaitsevat noin puolen kilometrin päässä kirkosta. Aina ei näin kuitenkaan ole ja silloin soitto on tehtävä itse. Eli auto on pidettävä lähtövalmiina mahdollisimman liki hautausmaan porttia, kun arkku on kannettu sisälle ja tilaisuus alkanut käväisen autolla kirkonmäellä soittamassa kellot. Kiireesti takaisin kappelille ja siunauksen päättyessä johdan saatueen haudalle. Kun arkku on laskeutu haudata ja havukehikko nostettu paikoilleen, voikin huomaamattomasti poistua takavasemmalle ottaa auton ja hurauttaa kellonsoittoon. Sitten onkin aikaa rauhassa palaila haudalle, jossa saattovaunu ja kantoliinat odottavat noutajaansa. Näissä tapauksissa kellot eivät soi aivan ajallaan mutta on hyväk-

syttävä se minkä edeltäjäni antoi testamentikseen: Sekin on hyvä kun soivat samana päivänä.

Valvon myös seurakunnan rakennuksia ja laitteita sekä huolehdin siisteydestä ja järjestyksenpidosta kiinteistöillä joihin kuuluvat: Kirkko, seurakuntakeskus, siunauskappeli, leirikeskus ja rantasauna sekä tarvittaessa pappila ja kanttorila. Kun siivous on se mikä lohkaisee leijonan osan työajastani, surffailin keran jopa netissä katsomassa mitä asiantuntijat siitä opettavat.

Ensimmäisenä silmille hyppäsi otsikko: ikääntyneet naiset siivoavat ja teksti jatkui: Euroopan unionissa siivous on aliarvostettua, fyysisesti raskasta ja heikosti organisoitua vanhenevien yli 45-vuotiaiden naisten työtä. Elikkä tällainen asiantuntijalausunto.

Itse arvostan siivousta tai niin kuin nykyään sanotaan siistimistä, sillä siivotessa katson tekeväni ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin kannalta välttämätöntä ja arvokasta työtä. Hyvin toteutetulla ja ammattitaitoisella siivouksella saavutan myös huomattavia säästöjä seurakunnalle. Ne kertyvät ainakin erilaisten materiaalien ja tilojen käytöiden pitenemisestä.

Siivouksen tavoitteenahan on liian poisto joka tulisi tehdä mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti, tehokkaasti ja laadukkaasti. Arkkitehdit eivät vain ole tätä sisäistäneet. Kun mitkään vipuvarret eivät riitä ja esimerkiksi ikkunoita pestessä on sovittava A-tikkaat pöydälle. On aina alimmalla askelmalla hyvä varoksi itsensä siunata, jottei sitten kiireessä unohdu jos sattuu luis kahdus.

Huolehdin myös seurakunnan hin- teistöjen lämmityksestä sekä lämpö- ja lämminvesilaitteiden hoidosta. Suoritan pienet korjaukset ja

lamppujen vaihdot. Pyykistä osan kuten pyyheliinat, arkunkantoliinat ym. pesen itse. Pöytäliinat lähetän pesulaan.

Lämmitys ainakin kirkon osalta on taidetta josta ei kiitosta heru. Kun mittari näyttää -25 astetta ja vähän vielä tuulee, vaatii koko lämmityskapasiteetin täystehoista käyttöä sekä ylimääräisiä lämpöpuhaltimia jotta saa lämmön pysymään +10 asteessa. Kirkossa hengitys huuruaa, kanttorin sormet konttaantuu ja varpaat palelee, hän kun soittaa sukkasillaan. Kesällä taas kun lämpöpatsas asettuu kirkkoon, mikään tuuletus ja ristiveto ei auta, onkin papin vuoro hikoilla messukasukassa. Kiinteistöissä olevat hälytykset niin palo- kuin murtokin, tulevat minun puhelimeeni ja lukemattomia ovatkin ne yöt, kun olen lähtenyt puhelun tultua tarkistamaan onko hälytys aiheellinen vaiko vika- soitto.

Emännän töitäkin minulle kuuluu jonkin verran, kuten kahvitarjoilujen ja ruokailujen järjestäminen seurakunnan tilaisuuksissa. Esim. lähetyslounaat, kirkkokahvit erilaiset kerhot jne. Toimin emäntänä myös seurakunnan leireillä ja ne ovatkin niitä varsinaisia arjen selviytymistärinoita alkeellisissa olosuhteissa.

Kun viisi kertaa päivässä yksinän- sä valmistaa ja tarjoilee ruoan vaihtelevasti 30-50 leiriläiselle, leipoo, tiskaa astiat käsitiskillä, huolehtii salin, majoitustilojen, saunan ja ulkoversojen siisteydestä, käy 5 km päässä kaupassa, hoitaa leiriläisten pikku naarmut ja hyönteisten puremat, lääkitsee päänsäryt ja kurkkukivut, selvittää pikku riidat, ompelee irronneet napit, irrottaa purukumit hiuksista ym. Käyvät työpäivät siinä määrin pitkiksi, että oma koira ottaa haukkumalla vastaan ja koti- väki teittitelee.

No jottei syntyisi vapaa-ajan ongelmia, niin kirkkoneuvostolta saamallani sivutoimiluvalla toimin vapaa-aikanani pitoemäntänä, järjestäen erilaisia juhlatarjoiluja, kuten muistotilaisuuksia, häät, syntymäpäivät. Tämä yrittäjäyys toimii hyvässä yhteishengessä seurakunnan kanssa ja on seurakunnan toimintaa tukevaa. Esimerkiksi hautausjärjestelyjen suhteen asiakkaat ovat kiitollisia, kun kaikki järjestelyt hoituvat saman katon alla ja yhdellä käyntikerralla. Asiakkaalle jää kuva hyvästä palvelusta ja sujuvasta asioiden hoidosta.

Tässä oli pieni pintaraapaisu kirkonpalvelijan työn monimuotoisuudesta minun kohdallani. Meillä kaikilla se on omanlaisensa. Olemme kaikki kuitenkin niitä viranhaltijoita, joita ihmisten on helppo lähestyä. Ihmisten kohtaaminen ja heidän kanssaan toimeentuleminen ovatkin osa ammattimme vaatimaa luonteen kasvatusta.

Eipä arvannut lapsuudenaikainen pyhäkoulunopettajani, kuinka koh- tikävyä teksti kerran olisi, kun opetti seuraavaa laulua:

Mun tehtäväni halpa on ja suurten silmis arvoton. Vaan sit en häpee – eipä se oo liian halpa herralle. Kun vain teen työni mielelläin, niin Herraa palvelen mä näin. Hän huomaa kunkin askareet nää pienet unhoon joutuneet. Mun kaltaisten tehtävään myös Kristus tyytyi pienimpään, ei Herraks eikä käskijäks hän tullut, muiden avuks läks. On suurta toimi halpaki kun rakkaus sit ohjaavi. Ja vähässä kun ahkeroi niin enemminkin saada voi. Siis asemaani nöyränä mä pyydän aina tyytyä, ja pienimpänä kaikista ilolla muita palvella.

Kaarina Yli-Somero
Kihniön seurakuntamestari

Yhdistyksen 70 v. juhlat Hämeenlinnassa

Yhdistyksen opinto- ja koulutus-päivät 29.–30.6. pidettiin Rantasipi Aulangolla Hämeenlinnassa. Koulutuspäiville osallistui 190 henkilöä 75 eri seurakunnasta. 70-vuotisjuhlaesitelmän ”kirkonpalvelija kirkon työn kokonaisuudessa” piti kirkkoneuvos Seppo Häkkinen.

Kirkonpalvelijat ry:n vuosikokous pidettiin 29.6. Aulankosalissa Rantasipi Aulangossa. Kokoukseen osallistui harvinaisen paljon väkeä, 86 yhdistyksen jäsentä sekä Seurakuntien Viran- ja Toimenhaltijain Liiton puheenjohtaja Matti Löppönen ja toiminnanjohtaja Ritva Rasila.

Puheenjohtaja Matti Löppönen toi SVTL:n tervehdyksen historialliselle 70-vuotisjuhlavuosikokoukselle. Toiminnanjohtaja Ritva Rasila kertoi tämänhetkisestä työmarkkinatilanteesta ja tulevista sopimusneuvotteluista.

Kirkonpalvelijat ry:n kultaiset ansiomerkit luovutettiin Kaarina Yli-Somerolle; Kihniö, Marjatta Laurilalle; Tampere, Ulla-Maija Paakkaselle; Tampere, Arto Tapiolle; Kuhmo ja Markku Heikkoselle; Kuopio.

Kultaiset ansiomerkit myönnettiin lisäksi Seppo Niskaselle; Kajani, Helena Maliselle; Hyrynsalmi ja Markku Kyllöselle, Suomussalmi.

Hallituksen jäseniksi ja varajäseniksi valittiin erovuorossa olleet: Kaarina Yli-Somero; Kihniö, varalla Maarit Ilonen; Seinäjoki, Kari Hartikainen; Kuopio, varalla Hannu Korhonen; Kuopio, Yrjö Leppänen; Lahti, varalla uutena henkilönä Martti Ora; Hollola.

Vuosikokouksen päätyttyä pidettiin yhdistyksen 70-vuotisjuhla Ta-

wasti-salissa Rantasipi Aulangolla. Juhlaan osallistui yli 200 henkilöä. Yhdistystä ovat muistaneet onniteltuina ja opinto- ja stipendirahastolahjoituksin:

SVTL:n hallitus, Kirkkohallitus, Kirkon Lastenohjaajat ry, Kirkon Toimistohenkilöstö ry, SVTL:n työttömyyskassasta Maarit Tenlenius, Kirkkopalvelut, Sakrum ja Kotimaa, Kirkon Nuorisotyöntekijät ry, Kirkon Keskushallinnon työntekijät ry, Kirkonpalvelijat ry Tampereen alaosaasto, Sirpa Salminen, Markku Laitinen, Suntion tutkintotoimikunnan pj. Jouko Lahti, Järvenpään seurakuntaopisto, Sakari Timonen, Jyväskylän Kristillinen Opisto, Sampo Pankki, Seppo Linqvist, Sisälähetysseuran oppilaitos; Pieksämäki, Hämeenlinna-Vanajan seurakunta, Torsti ja Anita Sannamo.

Lisäksi seuraavat yhteisöt ja henkilöt ovat muistaneet yhdistystä: piispa Wille Riekkinen, Kaisa Klön-

qvist, Aulis Savioja, Heikki Räsänen, Heikki Alanen, Kirkon Lähetysseurien ry, Teologit ja kirkkomuusikot, Kirkon Hallintovirkamiehet, Kirkon Lapsityönohjaajat ry.

70-vuotisjuhlassa julkaistiin myös yhdistyksen historiikki ”Seurakunnan luottomiehistä kirkon moniammatillisiksi”, jonka esitteli toiminnanjohtaja Ritva Rasila.

Kari Hartikainen
Sihteeri

Kultaisten ansiomerkkien saajat Hämeenlinnan vuosikokouksessa 29.6.2004.

SVTL:n alueyhdistysten neuvottelukunnan kokous Pärnysä 28.8.2004. Kirkonpalvelijat ovat aktiivisesti mukana alueyhdistystoiminnassa.

Seurakunnan luottomiestistä kirkon moniammattilaisiksi

Kirkonpalvelijat ry:n 70-vuotishistoriikki on valmistunut. Historiikki julkaistiin Kirkonpalvelijat ry:n 70-juhlassa 29.6.2004 Hotelli Rantasiipi Aulangolla Hämeenlinnassa.

Julkaisun historia-osuuden on laatinut SVTL:n toiminnanjohtaja Ritva Rasila. Yhdistyksen 70-vuotiselle taipaleelle mahtuu monenlaisia yhteiskunnallisia muutoksia, sota-aikaa, maan jälleenrakennusta sodan jälkeen, lama-aikoja ym. Kirkonpalvelijat ry on ollut monelle kirkonpalvelijalle tärkeä side toisiin ammattiveljiin ja -sisariin.

Seurakunnan luottomiestistä kirkon moniammattilaisiksi välittää viestiä yhdistyksemme seitsemältä vuosikymmeneltä ja rohkaisee meitä kaikkia katsomaan luottavaisesti tulevaisuuteen.

Historiikkia voi tilata 10 euron hintaan sihteeriltä, yhdistyksen nettiosoitteesta www.kirkonpalvelijat.fi tai sähköpostitse: kirkonpalvelijat@kolumbus.fi

Kari Hartikainen, sihteeri

Keskiaikainen Vanajan harmaa kirkko, johon tutustuimme Hämeenlinnan päivien aikana.

SVTL:n hallituksen puheenjohtajisto sekä toiminnanjohtaja Ritva Rasila onnittelemassa yhdistystä 29.6.2004.

Talonmies-vahtimestari Matti Bergiuksen eläkkeellelähtöhaastattelu 25.4.2004 Pori

Koska ja miksi sinusta tuli kirkonpalvelija?

V. 1961 eräänä syksyisenä iltana olin lähdössä kotiin seurakuntanuorten iltatilaisuudesta, kun tapasin khra rov. Matti A. Mustosen. Hän kysyi minulta, voisinko ryhtyä Keski-Porin kirkon vahtimestarin virkaan Yrjö Aholan jäädessä eläkkeelle. Mietittyäni asiaa, lupauduin. Aloitin 20.11.1961 viranhoidon kirkkoheranvirastossa ja Keski-Porin kirkossa.

Mitä tehtäviisi on kuulunut vuosien varrella?

Tehtäviini kuului vuodesta 1961-1983 olla virastotalon vahtimestarina. Hakea ja viedä posti, toimittaa taloustoimiston pankkiasiat, hoitaa liputukset liputuspäivinä ja olla kirkossa tilaisuuksissa, niin sunnuntaisin kuin arki-iltaisinkin. Yksi vapaa-päivä viikossa. Vuonna 1983 virka muuttui talonmies-vahtimestarin viraksi, jolloin kirkkoheranviraston tehtävät jäivät pois ja tilalle tulivat kirkon kiinteistön hoito, jalkakäytävien puhtaanapito, mutta myös kirkon tilaisuuksien hoito.

Mieleen painuvin muisto ja kommellus työuraltasi?

Muistoja on kertynyt paljon, iloisia ja koskettavia. Eräs mieleenpainuvin muisto oli kirkon 100-vuotisjuhla Jumalanpalvelus, jossa saarnasi arkkipiispa Ilmari Salomies. Eräs kommellus oli seuraavanlainen; olin saanut virsilapun, jossa oli toistakymmentä virttä, enkä oikein tiennyt missä järjestyksessä virret vir-

sitaululle laitetaan. Kun sitten arkkipiispa Martti Simojoki tuli tarkastamaan ovatko virret oikein, hän totesi, että niitä pitäisi hieman muuttaa. Jumalanpalvelukseen ei ollut paljon aikaa ja kaikkiaan 6 taulua piti muuttaa. Olin laittanut virsitaulut valmiiksi edellisenä iltana. Kun kaikki oli valmista, arkkipiispa kiiteli minua sydämellisesti. Kosket-tavin tilaisuus oli virkatoverin, vahtimestari Kosti Koskenvaaran hautaansaattaminen.

Mitä avuja ja luonteenpiirteitä kirkon työntekijältä vaaditaan?

Kirkon ja seurakunnan palveluksessa olevalta vaaditaan työhön sitoutumista, joustavuutta ja palveluhaluutta. Rauhallinen, tilaisuuden mukainen käytös, hallita kyseessä oleva tilaisuus.

Koetko onnistuneesi työssäsi? Mitä jätät perinnöksi seuraajallesi?

Työvuosia kertyi 42 v. 5 kk. Viihdyin työssäni, sain palvella lähimmäisiä. Seurakunnan palveluksessa koin monia hyviä hetkiä. Kirkon vartijana tunsin olevani hyvän Jumalan huomassa. Toivon, että seuraajani saa kokea tämän ammatin ainutlaatuisuuden ja arvokkuuden.

Miten perheesi on suhtautunut epä säännölliseen työhösi?

Perheeni on suhtautunut epä säännölliseen työhöni ymmärtäen. Kun olin työssä iltaisin ja viikonloppuisin, ei voinut suunnitella yhteistä vapaa-aikaa. Kyllä vaimo oli joskus murheellinen, kun ei päästy

sukulaisten syntymä-, hää- ja rippijuhliin. Suntion vaimon tehtävä oli hoitaa perheen arki ja odottaa suntiota kotiin.

Onko sinulla jäänyt aikaa työn ulkopuolisille harrastuksille?

Työn ulkopuolisiin harrastuksiin ei ollut mahdollisuutta, eikä aikaa. Ne vapaapäivät joita oli, vietin perheeni kanssa.

Mihin eläkepäiväsi tulevat kulumaan?

Eläkepäiviini kuuluu ulkoilua, kotiaskareita, vaimo kun on vielä töissä. Harrastuksina kristilliset eläkeläiset, kirkkokuoro, matkustelu perheen kanssa ja seurakunnan tilaisuudet.

Seurakuntien Viran- ja Toimenhaltijain Liitto SVTL ry

www.svtl.fi

Asemamiehenkatu 2
00520 HELSINKI
puhelin (09) 2290 0410
faksi (09) 141 362
työttömyyskassa puh. (09) 2290 0420

Liiton toimisto sekä sen työttömyyskassa ovat avoinna maanantaista perjantaihin klo 9-16. Työttömyyskassan puhelut toivotaan keskitettäväksi klo 9-11 väliseksi ajaksi.

Hallinto Ritva Rasila

toiminnanjohtaja
puh. (09) 2290 0450
ritva.rasila@svtl.fi

Carita Kärkinen

toiminnanjohtajan sihteeri
puh. (09) 2290 0411
carita.karkinen@svtl.fi

Palvelussuhde- ja työsuojeluneuvonta, luottamusmiesasiat

Sakari Timonen

työmarkkina-asiamies
puh. (09) 2290 0451
sakari.timonen@svtl.fi

Lainopillinen neuvonta

Anna-Maria Numminen

lakimies
puh. (09) 2290 0440
anna-maria.numminen@svtl.fi

Hanna Lehtimäki

lakimies
puh. (09) 2290 0430
hanna.lehtimaki@svtl.fi

Koulutus-, jäsen- ja alueyhdistys- sekä opiskelija-asiat

Vuokko Laaksonen

järjestösihteeri
puh. (09) 2290 0431
vuokko.laaksonen@svtl.fi

Jäsenpalvelu

Tiina Pertilä

toimistosihteeri
puh. (09) 2290 0410
tiina.pertila@svtl.fi

Opinto- ja koulutuspäivät Hämeenlinnassa. Avajaistilaisuus 29.6.2004.

Kauko Silvennoinen Vanajan kirkon alttarilla.

Kirkonpalvelijat ry:n hallituksen työvaliokunta vastaanottamassa eri yhteisöjen onnitteluita.

Kanta-Hämeen kirkonpalvelijat Tammelan kesäillassa

Kanta-Hämeen kirkonpalvelijat Riihimäen, Hämeenlinnan, Forssan ja Urjalan tienoilta kokoontuivat jälleen yhteen. Lähes neljännes jäsenistä saapui Tammelan seurakunnan Kaitalammin leirikeskukseen elokuun loppupuolella.

Saunomisen jälkeen saatettiin istua nuotiotulen ääressä ja ihastella kaunista säätä sekä puutarhan kukka-antimia. Yhtäkkiä siis sateisten päivien keskelle kehkeytyi ihana elokuun ilta. Tietenkin paistettiin makkaraa. Seurakunnan kirkkoherra Timo Uotila tuli paikalle vankkana partiolaisena jo hyvissä ajoin. Toinen kutsuvieraamme emeritus piispa Leino Hassinen, eläketammelalainen, ilmestyi myös nuotion ääreen.

Sihteeri sai vaativan tehtävän paistaa piispalle makkara, mutta tehtävän juhmallisuudesta hätäännyksissään sihteeri pudotti paistokkaan lopulta nuotion tuhkiin. Kirkonpalvelija Pirjo pelasti kuitenkin tilanteen ja piispa sai kauniisti ruskistuneen murun rinnan alle.

Kirkkoherra, joka on paikkakunnalla tunnettu myös musiikki-ihmisenä, laulatti sisätiloissa kitaran säestyksellä yhteislauluja. Toiveita sai esittää. "Kotimaani onmpi Suomi" oli piispan mielestä liian surulismielinen loppulauluksi, joten tuokio päätettiin räväkämpään lauluun "Honkain keskellä mökkini seisoo..." Kyllähän parista kymmenestä laulajasta läksi ääntä!

Piispa Leino Hassinen aloitti puheenvuoronsa: "Minä tervehdin

teitä..." Se osoitti hänen arvonantonsa tilaisuutta kohtaan ja toisaalta iäkkään, esiintymään tottuneen maailmanmatkaajan hienostuneen tavan lähestyä kuulijoitaan. Tunti vierähti kuunnellessa ja keskustellessa Venäjän ja Inkerinmaan kirkon nykyisestä tilanteesta.

Läsnäolijat antoivat suuren arvon piispa Hassisen tulolle illanistujaisiin. Hänelle ojennettiin kiitokseksi kepin koudessa roikkuva, luonnonvalosta latautuva ulkolyhty. Lyhdytty edessään kantaen piispa Hassinen mallasi kotiin menoaan yhden miehen kulkueena vaimonsa iloksi. Huumorimiehiä!

Iltaalan nautinnan ohessa vietiin läpi arpajaiset ja hämärtyvässä illassa siirryttiin kappelinurkkaukseen. Taas kerran me kirkonpalvelijat totesimme ja sen puheenjohtaja Osmo sanoi ääneenkin, kuinka rakentavaa on joskus vain olla hartaudessa ja nauttia Ehtoollista ilman työn velvoitteita. Sen mahdollisuuden tarjosi meille kirkkoherra Timo illan päätteeksi.

Taisi joku jo lähtiessään kysellä, milloin heillä päin kokoonnuttaisiin. Siis näkemisiin!

Kokosi Hanna Rajala, epäonninen makkaranpaistaja

* * *

Tiijätkö miten pyhä asia se on meille savolaesille puhuva totta?

– Enpä tiijä.

– Se on niin pyhä asia, että myö puhutaan sitä vuan pyhäsin.

Kuva: © Oulun kaupunki

Opinto- ja koulutuspäivät Oulussa 28.–29.6.2005

Osallistumismaksut; 2 yötä 260 €, 1 yö 200 €, ruokailut 110 €. Ilmoittautumiset sihteerille. Ilmoittautumislomake myös netissä ja vuoden 2005 maaliskuun Kirkonpalvelija-lehdessä.

Pappi kyselee rippikoululaisilta, millainen on oikea lähimmäinen. Viivi joutuu vastaamaan:

– Se on semmonen vaalee ja pusoo ihanasti.

* * *

– Mitä sanotaan Paavalin kirjeessä korinttolaisille?

– En tiijä. Suapko sitä ies lukkee toesten kirjeitä?

Suntio Heikki Väätäinen 1924-2004

Kaksi muistikuvaa: setä-Heikki täpötäyden kirkon keskiristillä viit-toilemassa ihmisille vapaita istuma-paikkoja. Kuopion tuomiokirkon suntio oli elementissään. Ja setä-Heikin sanat naissuntioista, että kyllä-hän naiset voivat seurakunnassa kahvia keitellä.

Mahtoiko tuo jälkimmäinen muisti- tai kuulokuva enää vastata hänen viimeaikaista käsityksiään. Enää ei voi kysyäkään. Heikki Väätäinen sai suntion paikan taivaallisessa seurakunnassa kuluneen kesän heinäkuun aamuna pian 80-vuotis-juhliensa jälkeen.

Me siskon ja veljen tyttäret jatkamme kirkonpalvelijoina muist- en Heikki- enoa ja -setää. Erityises-

ti muistamme sekä hänen että omien vanhempiemme kodin vilje-lemää konstailematonta asennetta elämiseen, työntekoon ja kanssaihmisiin: Taivaallisen Isän edessä olemme kaikki saamapuolella ja siksi aina toistemme palvelijoita riippumatta ihmisten tekemistä arvoas- teikoista.

Kiteen ja Karkkilan suntiot Leena Komulainen ja Hanna Rajala

Kuopion tuomiokirkon pitkäaikai- nen vahtimestari Heikki Väätäinen kuoli Kuopiossa heinäkuun 21. päi- vä pitkään sairastettuaan. Väätäi- nen toimi tuomiokirkon suntiona ja vahtimestarina vuodesta 1946 vuo- teen 1987 saakka, jolloin hän jäi eläkkeelle.

Väätäinen oli syntynyt 7. touko- kuuta 1924 Nilsin Lastulahdessa. Siellä hän vietti lapsuutensa ja nuoruutensa.

Virkansa ohessa Väätäinen osal- listui seurakunnan toimintaan lukui- sissa luottamustehtävissä. Kirkon- palvelijat ry:n hallitukseen hän kuu- lui 1965-1983.

Lisäksi hän oli aikoinaan kirkko- neuvoston, seurakuntaneuvoston ja kirkkovaltuuston jäsen. Kotinsa he- rännäishenkistä perintöä seuraten hän osallistui koko elämänsä ajan Herättäjäseuran ja Aholansaaren leirikeskukseen toimintaan.

Väätäisen rakas harrastus oli kuo- rolaulu. Hän oli perustamassa Kuo- pion virsikuoroa 1950-luvulla. Eläk- keelle jäätyään hän lauloi kirkkokuo- rossa.

Asepalveluksensa Väätäinen suo- ritti jatkosodan aikana. Hän osallis- tui muun muassa Talin-lhantalan taisteluihin. Sodan jälkeen hän kan- toi vastuuta sotainvalidien hengel- lisestä toiminnasta. SS

“Ei kuulu minulle”

Tämä on tarina neljästä henkilös- tä, joiden nimet olivat

**Jokainen,
Joku,
Kuka tahansa,
Ei kukaan.**

Eräs tärkeä työ piti tehdä ja **Jo- kainen** oli varma että **Joku** tekisi sen. **Kuka tahansa** olisi sen voinut tehdä, mutta **Ei kukaan** tehnyt sitä. **Joku** tuli vihaiseksi, koska se oli **Jokaisen** tehtävä.

Jokainen ajatteli, että **Kuka ta- hansa** voisi sen tehdä, mutta **Ei kukaan** huomannut **Jokaisen** ajat- televan näin. Tarina päättyi siten, että **Jokainen** haukkui **Jonkun**, koska **Ei kukaan** tehnyt, mitä **Kuka tahansa** olisi voinut tehdä.

Jumalan- palvelukseen liittyvä toivomus

Jumalanpalveluskaavat uudistet- tiin, mutta eräs konkreettinen käy- tännön uudistus olisi vielä toivotta- vaa: virsien suullinen ilmoittaminen jumalanpalveluksen kuluessa.

Kaikki eivät pysy mukana pelkän visuaalisen informaation perusteel- la, mikä virsi ja mitkä säkeistöt kul- loinkin lauletaan. Mm. erilaiset nä- kövammat ja istumapaikan sijainti vaikuttavat virsitaulun näkyvyyteen. Lisäksi jumalanpalveluksen kules- sa voi ”pudota kärryiltä”, mikä virsi nyt onkaan vuorossa. Olisi siis inhi- millistä ja ”käyttäjystävällistä” il- moittaa virret. Virsien ilmoittaminen sopisi myös radiojumalanpalveluk- siin, koska kuulija ei voi lukea virsi- tauluja eikä käsiohjelmiä.

Virsien kertominen myös ääneen voisi lisätä osallistumista virsilau- luun ja olisi joka tapauksessa askel kohti kirkkovieraiden tasavertaista kohtelua.

Kaavauudistuksen toteuduttua vuonna 2000 uutisoitiin, että Suo- messa on toteutettu ”mittava” kaa- vauudistus. Virsinumeroiden sano- minen olisi sen sijaan pienellä vai- valla hoidettu ja siitä olisi aivan konk- reettista hyötyä ajatellen osallistu- mista.

Mitenhän asiaa voisi viedä eteen- päin, ettei se jäisi vain keskustelu- tasolle, vaan myös toteutuisi?

Martti Holopainen

Keski-Suomen alaostaston

Syyskokous tiistaina 19.10.2004 klo 12.00 kylpylähotelli Peurungassa, Peurungantie 85, Laukaa. Kahvitarjoilu. Sihteeri Kari Hartikai- nen Kuopiosta. Tervetuloa. **Hallitus**

Reilua kahvia juodaan jo joka neljännessä seurakunnassa

Lähes neljännes Suomen seurakunnista käyttää jo Reilun kaupan kahvia. Näiden 130 seurakunnan lisäksi myös 16 muuta kirkollista organisaatiota käyttää Reilua kahvia.

Emäntä saa kahvista kiitosta Paltamossa

Kainuulainen Paltamon seurakunta on yksi Reilun kahvin valinneista seurakunnista. ”Ryhdyimme tarjoamaan Reilun kaupan kahvia jo vuonna 2000”, seurakunnan emäntä Seija Heikkinen kertoo. ”Kirkkoherra suhtautui myönteisesti asiaan. Hintakaan ei ollut kynnyskysymys, koska asialla oli seurakunnallemme suuri merkitys.”

Heikkinen kertoo ostavansa Reilun kaupan kahvin lisäksi myös neljää eri Reilun kaupan teelaatua. Kahvi ja tee maistuvat seurakunnassa ja kurssikeskuksessa hyvin, ja asiakaspalaute on pääasiassa positiivista. ”Olipa kiva juoda Reilun kaupan kahvia” on kommentti, jonka Heikkinen kuulee kirkkokahveilla usein.

Seurakunnat ovat suurin Reilun kaupan kahvin kuluttajaryhmä Suomessa. Useat seurakunnat suosivat nimenomaan Tampereen kehitysmaakaupan paahtamaa Kirkkokahvia, jonka myynnillä tuetaan myös Kirkon Ulkomaanavun hankkeita. Toiset seurakunnat taas ostavat muita Reilun kaupan kahvilaitoja tukusta tai kaupasta.

Kirkon Ulkomaanavun rooli seurakuntien haastamisessa Reiluun kulutukseen on ollut keskeinen. Vuonna 2000 Kirkon Ulkomaanapu lähetti kaikkien seurakuntien seurakuntaneuvostoille ehdotuksen Reilun kaupan kahviin siirtymises-

tä. Suuri määrä seurakuntia vaihtoi jo silloin kahvinsa Reiluksi.

Kirkon Ulkomaanavun kouluttaja Ulf Särns vahvistaa, että Reilu kauppa sopii hyvin kirkon filosofiaan. ”Kirkon keskeisenä periaatteena on pyrkiä vaikuttamaan myös köyhyyden syihin, ei vain sen seurauksiin,” Särns sanoo. ”Käyttämällä Reilun kaupan kahvia annamme viljelijöille mahdollisuuden elättää perheensä omalla työnteollaan.”

Reilun kaupan viljelijät saavat kahvistaan yleensä noin kaksin- tai kolminkertaisen korvauksen verrattuna siihen, mitä he saisivat tuotteistaan paikallisilta välittäjiltä. 2000-luvulla romahtaneen kahvin maailmanmarkkinahinnan myötä monille muille kahvinviljelijöille elämä onkin käynyt entistä vaikeammaksi. Pelkästään Keski-Amerikassa kahvin ennätysalhainen hinta on parin viime vuoden aikana vienyt työt sadoilta tuhansilta ihmisiltä.

Reilun kaupan kansainväliselle yhteistyöjärjestölle FLO:lle on viime vuosina tullut yhteydenottoja sadoilta viljelijäyhteisöiltä, jotka haluaisivat päästä mukaan järjestelmään. Uusia yhteisöjä hyväksytään Reilun kaupan järjestelmään sitä mukaa kun ne täyttävät järjestelmän kriteerit, ja kun Reilun kaupan tuotteiden kysyntä teollisuusmaissa kasvaa. Toistaiseksi vasta muutama prosentti maailman kaikista kahvinviljelijöistä kuuluu Reilun kaupan järjestelmään.

Paltamon emäntä Seija Heikkinen ei osaa suoralta kädeltä arvioida kuinka suuri merkitys hänen omalla toiminnallaan on kehitysmaiden viljelijöiden kannalta. Reilun

kaupan kahviin siirtymistä harkitseville muille emännille hän kuitenkin keksii heti terveisiä: ”Uuden oppiminen on aina aluksi hankalaa, mutta kyllä se kannattaa. Suosittelen Reilua kahvia muillekin.”

Reilun kaupan kahvi

- Tampereen kehitysmaakauppapyhdistykseltä voi tilata Reilun kaupan Kirkkokahvia.
- Tukuissa myytäviä Reilun kaupan kahveja ovat mm. Menu-luomukahvi (Kespron tukut) sekä Cafe Original -luomukahvi (Meira Nova).
- Lisäksi Reilun kaupan kahvia ja teetä toimittavat helsinkiläinen Reilun kaupan Tähti ja Robert's Coffee.
- Tukuissa myydään Simon Levelt- ja Clipper-merkkisiä Reilun kaupan teepaketteja.
- Reilun kaupan kahvia saa myös Cafe Barin, Coffee Pleasen ja Vendorin automaatteihin.
- Reilun kaupan kahvi maksaa kupia kohden noin 2-4 senttiä enemmän kuin tavallinen kahvi.
- Reilun kaupan edistämisyhdistykseltä voi tilata ilmaiseksi kahvinäytteitä, puh. (09) 7268 6670 tai reilukauppa@reilukauppa.fi.

Reilu kauppa lyhyesti

- Reilun kaupan järjestelmässä kehitysmaiden viljelijöille ja työnteo- kijoille maksetaan oikeudenmukainen korvaus heidän tekemästään työstä.
- Tuotteesta saatava takuuhinta kattaa tuottajan viljelykustannuk-

Arkkuualba

Arkkupeite Suomessa vasta muutamalla seurakunnalla

Arkkupeitteet eli arkkuualbat ovat olleet käytössä jo 1100-luvulla ja nyt uudelleen yleistymässä. Tällä hetkellä arkkupeite on kuitenkin hankittu Suomessa vasta noin 10 seurakuntaan.

Arkkupeitteen historiaa

Arkkupeite on siunaustilaisuudessa arkun päälle levitettävä tekstiili. Peitteellä on monia eri nimityksiä kuten arkkuiliina, arkkuualba, arkunpeite, arkkuvaate. Arkkuualballa rakas vainaja peitellään hautajaisissaan ikiuneen viimeisen kerran. Suomessa vainajan peitteenä käytettiin tavallisimmin jotakin kodin tekstiiliä kuten nurin päin käännettyä ryijyä tai raanua lähdeittäessä kuljettamaan arkku kirkolle. Matkalla suojana olleen peitteen tilalle levitettiin kirkolla arkkupeite, jos sellainen oli käytettävissä. Peite kuului joko kirkolle tai vainajan kodille. Arkkupeitteen käyttö väheni merkittävästi 1800-luvun loppupuolella. Vuosisadan vaihteessa arkku-

Arkkuualba Riihimäen seurakunnan kappelikirkossa.

ja alettiin valmistaa tehtaassa, jolloin niiden muotoilu ja koristelu yleistyi. Koristellun arkun katsottiin olevan jo sinänsä kaunis, joten peitetä ryhdyttiin käyttämään mattona arkun ja katafalkin välissä.

Arkkupeitteen käyttö nykyään

Arkkupeitettä käytetään tänään samaan tapaan kuin vuosisatoja sitten. Arkkupeite levitetään arkun päälle ennen saattoväen saapumista. Koska peite on arkun päällä, ei hiekkaa voida sirotella suoraan peitteelle. Asia ratkaistaan joko käyttä-

mällä erillistä hiekkaliinaa tai tekeillä peitteeseen aukko hiekkaa varten. Arkkupeite korostaa kaikkien samanarvoisuutta Jumalan edessä ja peittelee rakkaan vainajan lämpimästi viimeiselle matkalle. Arkkupeitteessä usein käytetty valkoinen väri taas muistuttaa ihmisen elämänsä kaaresta - kastemerkistä, konfirmaatioalbastasta, morsiamen puvusta - ja samalla myös aikojen päättymisestä, Ilmestyskirjan kuvauksista valkoisista vaatteista.

Tiedot kokosi internetistä Riihimäen srk:n srk-mestari Jouni Honkanen.

set sekä perheen elinkustannukset.

- Tuotannossa huomioidaan kestävä kehityksen periaatteet sekä noudatetaan kansainvälisen työjärjestön ILO:n sopimuksia sekä YK:n ihmisoikeuksien julistusta ja lasten oikeuksien sopimusta.
- Lapsityövoiman käyttö on kielletty.
- Viljelijäyhteisöille maksetaan myös sosiaalisia ja kehityshank-

keita varten erityistä Reilun kaupan lisää, jonka käytöstä yhteisön jäsenet päättävät yhdessä. Reilun kaupan lisillä on muun muassa rakennettu kouluja sekä kunnostettu työntekijöiden asuntoja.

- Kehityksessa asuvat viljelijät ja maatyöntekijät saavat suomalaisen ostamista Reilun kaupan tuotteista vuosittain noin miljoonan euron lisätulot.

Reilun kaupan viikko järjestetään 22.-30. lokakuuta

Syksyn Reilun kaupan viikko järjestetään samaan aikaan Kirkkojen kansainvälisen vastuuviikon kanssa lokakuun lopussa. Viikon tarkoituksena on tiedottaa maailmankaupan epäkohdista, kehityksessä asuvien viljelijöiden elinoloista ja Reilun kaupan järjestelmästä.

KEHITÄ AMMATTITAITOASI – KOULUTA HENKILÖKUNTAASI

Suntion ammattitutkinto oppisopimuskoulutuksella

1. Jumalanpalvelukset, kirkolliset toimitukset ja seurakunnan tilaisuudet
2. Seurakunnan kiinteistöt ja viheralueet
3. Valinnaiset opinnot: Hautausmaat ja kiinteistöt tai Ruokapalvelu ja viihtyisyys tai Yrittäjyys (näistä valitaan yksi)

- haku koulutukseen **30.11. 2004 mennessä**
- näyttötutkintoon valmistava koulutus alkaa **17.01.2005 Sisälähetysseuran oppilaitoksella Pieksämäellä**
- kesto n. 1,5 vuotta henkilökohtaisen opiskeluohjelman mukaisesti
- oppisopimus edellyttää työsuhdetta (erilaisissa kirkon palveluskunnan tehtävissä)

Koulutuksen vastaavana opettajana ja keskeisenä kouluttajana toimii TM, pastori, työnohjaaja, työyhteisökonsultti Keijo Toivanen.

OTA YHTEYTTÄ JA KYSY LISÄÄ :

Oppisopimusasioissa ota yhteyttä:

Koulutustarkastaja Tapani Rytönen

KESKI-SAVON OPPIMISKESKUS

Kuusitie 41, 76120 PIEKSÄMÄKI

puh. (015) 786 1260

GSM 040 530 9696

faksi (015) 786 1299

e-mail: tapani.rytonen@keso.fi

Lisätietoja teoriaopetuksesta:

SISÄLÄHETYSSEURAN OPPILAITOS

Huvilakatu 31, 76130 PIEKSÄMÄKI

Anne Sipinen puh. (015) 415 2612

Keijo Toivanen puh. (015) 415 2578

e-mail: anne.sipinen@sisop.fi

e-mail: keijo.toivanen@sisop.fi

**KESKI-SAVON
OPPIMISKESKUS**

SISÄLÄHETYSSEURAN OPPILAITOS

Kirkonpalvelija

N:o 3/2004 – 51. vuosikerta

Julkaisija/Tilaukset:

Kirkonpalvelijat r.y. - Kyrkotjänare r.f.

Puh./Fax: (017) 281 1697

GSM 050 520 7003

E-mail: kirkonpalvelijat@kolumbus.fi

<http://www.kirkonpalvelijat.fi>

Lehden toimitus:

PL 421, 70101 KUOPIO

Toimitussihteeri Kari Hartikainen

Toimituskunta:

Yhdistyksen hallitus

Ilmoitushinnat:

Kokosivu 200 €

1/2 sivua 110 €

1/3 sivua 70 €

Pankit:

Nordea 202718-136346

Sampo Pankki 800015-252706

OP 560005-293207

Paino:

Kuopion Painotuote Oy

E-mail: kuopion.painotuote@co.inet.fi

Seuraava lehti ilmestyy joulukuussa 2004.

ISSN 0 355-8258